Duurzaam Den Haag

Jouw partner in duurzaam doen

Talk of the Town

editie 2 2022

Beste lezen,

Wat leeft er in Den Haag? Steeds meer bewoners, maar ook ondernemers, beleidsmakers en organisaties zijn bezig met duurzaamheid en hoe we de stad leefbaar kunnen houden. Allemaal op hun eigen manier en met gebruik van hun eigen kwaliteiten. Duurzaam Den Haag spreekt hen, werkt met hen samen, verbindt hen aan anderen en geeft hen advies. Over energie besparen en het opwekken en gebruiken van schone energie, maar ook over hoe je bewoners betrekt bij duurzaamheid en over het vergroenen van de stad. Van februari tot en met mei is er wederom veel gebeurd in Den Haag. We spraken bewoners tijdens diverse activiteiten die we voor én met hen organiseerden. Daarnaast vonden er 8 adviesgesprekken, 6 afstemmingsoverleggen, 5 seminars en 3 netwerkbijeenkomsten plaats. Dit alles geeft een beeld van wat er in de stad leeft. Drie keer per jaar doen we daar verslag van in de Talk of the Town.

De afgelopen maand waren we zelf de *Talk of the Town*! Directeur-bestuurder Heleen Weening nam afscheid van Duurzaam Den Haag. Joris Wijsmuller, voormalig-raadslid en wethouder Duurzaamheid, is haar opvolger. Thérèse van Gijn-Bruggink, Raad van Toezicht: ‘Joris kent de stad Den Haag als geen ander, terwijl bewonersparticipatie en duurzaamheid als een rode draad door zijn carrière lopen. Duurzaam Den Haag en Joris Wijsmuller, dat komt op ons over als een logische match.’ Heleen en Joris gingen hierover met elkaar in gesprek op Den Haag FM.

SCHONE ENERGIE EN ENERGIEBESPARING

Integrale dienstverlening met de behoefte van bewoners als uitgangspunt

De afdelingen Duurzaamheid, Energietransitie en Wonen van de gemeente Den Haag hebben samen met het stadsdeelkantoor Laak en Duurzaam Den Haag afspraken gemaakt over hoe we in het kader van de energietransitie tot integrale dienstverlening voor bewoners van Laak kunnen komen. Bij integrale dienstverlening is er goede afstemming tussen organisaties en afdelingen en is er geen sprake van verkokering of onsamenhangend werken. Nu zien we dat veel activiteiten nog beter afgestemd kunnen worden. Ook is het essentieel om bij het bepalen van dienstverlening te starten bij de behoefte van bewoners. Waar hebben zij behoefte aan? Welke oplossingen helpen hen verder?

De integrale dienstverlening start in Laak vanuit de wijkagenda die in een intensief afstemmingstraject met bewoners tot stand is gekomen. Alle afdelingen van de gemeente en Duurzaam Den Haag werken samen en stemmen hun activiteiten en ander aanbod op elkaar af om zo goed mogelijk in de behoeften te kunnen voorzien. Ook de Haagse Pandbrigade is van de zijlijn betrokken bij deze ontwikkeling.

Alle focus op isolatie in Laak

Op vrijdag 20 mei startte de eerste pilot in het kader van deze integrale dienstverlening: ‘Energie besparen en fijn wonen in Laak Centraal’. De gemeente Den Haag heeft van het Rijk 1 miljoen euro gekregen om te investeren in isolatie. De aanpak is inmiddels bepaald. Wel 450 huishoudens worden geholpen om te isoleren met een budget van 2000 euro per huishouden.

Mooi om samen in Laak, waar de problemen het grootst zijn, met elkaar aan de slag te gaan voor de broodnodige kwaliteitsverbetering en te starten met isolatie. Energiecoaches uit de wijk gaan binnenkort de deuren langs om bewoners te informeren en aan te moedigen om zich direct in te schrijven voor de actie. Zij zullen er mede voor zorgen dat de pilot een succes wordt. Een goed voorbeeld van bewoners aan zet en de leefwereld

centraal! Alle hulde aan de energiecoaches die zich zo inzetten voor hun eigen buurt.

Wat speelt er bij bewoners van Den Haag?

Actieve bewoner uit Molenwijk: *'De gemeente kan veel beter communiceren over de energietransitie en energiearmoede. Er is veel aan de hand. Maar de communicatie hierover vanuit de gemeente is minimaal. Bijvoorbeeld bij de toeslag voor de energiekosten. Mensen met een ander soort uitkering dan de bijstand, hadden ook de mogelijkheid om een toeslag aan te vragen. Dit is niet duidelijk gecommuniceerd naar bewoners toe. Veel bewoners hebben via via gehoord dat ze een toeslag kunnen krijgen.*

Ik vind het ook jammer dat er steeds nieuwe dingen worden gelanceerd. Voor veel bewoners prikkelt het niet meer om mee te doen met een project, omdat er al veel projecten zijn gestart waar daarna niet veel meer over gehoord is. Er wordt gevraagd naar ideeën en oplossingen, maar uiteindelijk lijkt dat weer ergens te verdwijnen. Meestal krijgen bewoners niet terug wat er met hun ideeën gedaan is. Dat geeft veel bewoners, en met name sleutelfiguren uit onze buurt, het gevoel dat ze niet serieus genomen worden. Mensen willen gehoord worden, maar willen daarna ook een terugkoppeling krijgen.

Ook overlappen projecten en acties van de gemeente en andere organisaties elkaar vaak. Hierdoor weten mensen niet goed wat de toegevoegde waarde is van het project. Er kunnen betere samenwerkingen worden aangegaan en er moet goed gekeken worden naar wat er al is.'

Reacties van bewoners op de concept-versie van de transitievisie warmte

De gemeente Den Haag heeft bewoners opgeroepen te reageren op de concept-transitievisie warmte. In dit document staat de visie van de gemeente op de Haagse warmtetransitie per wijk. DuurSaam Benoordenhout heeft er een kritische reactie op geschreven. In de podcast HARTstikke Groen vertellen Rogier Groeneveld en Evert van Holthoorn waarom ze handelingsperspectief missen en wat ze als bewonersgroep nodig hebben van de gemeente. Ook geven ze aan dat ze een visie missen voor de 'gele wijken'. Dit zijn wijken waar de gemeente nog niet weet wat er gaat gebeuren. Daarnaast missen ze technische onderbouwing bij de verschillende routes.

De reacties van andere bewonersgroepen sluiten hierop aan. Zij geven ook aan dat het nog te onzeker is of de lusten en lasten van de warmtetransitie eerlijk verdeeld worden. Vooral is nog onduidelijk wanneer aansluiting op een warmtenet de beste optie is en wanneer de aanschaf van een (hybride) warmtepomp. De vraag is in hoeverre de gemeente in de definitieve transitievisie warmte hieraan tegemoet weet te komen.

Verzoek om een open gesprek over een daadkrachtige warmtetransitie

Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart hebben energieleverancier Eneco en netwerkbedrijf Gasunie het initiatief genomen om met zoveel mogelijk organisaties via een warmtemanifest de nieuwe coalitie op te roepen tot een meer daadkrachtige warmtetransitie en een meer open gesprek daarover. Het eerdere warmtemanifest van het COIL-netwerk (Community of Innovative Learners) had opgeroepen tot gelijker speelveld voor kleinschalige warmte-initiatieven van onderop. Vanuit dit netwerk bestaat nog twijfel of Eneco, Gasunie en partners echt bereid zijn tot een open gesprek, of dat zij vooral aandringen op snelle besluitvorming over hun eigen grootschalige aanpak. Duurzaam Den Haag zet zich in om een open gesprek hierover te faciliteren.

Veel vragen over warmtepompen en energie besparen

Door de oorlog in Oekraïne zijn de energieprijzen verder gestegen en is de vraag naar gesprekken met energiecoaches toegenomen. Via de Haagse Energiebesparingsaanpak (HEBA) ondersteunen Duurzaam Den Haag, Hoom en de Energiebank Den Haag steeds meer Haagse wijkinitiatieven en energiecoaches bij gesprekken met bewoners over het omlaag brengen van hun energierekening en het verduurzamen van hun woning. Een veelvoorkomende vraag daarbij is: 'Wanneer is een (hybride) warmtepomp een goede optie?' De wijkinitiatieven en energiecoaches dringen bij de gemeente aan op nader onderzoek hiernaar.

Sinds het nieuws dat een warmtepomp verplicht wordt vanaf 2026 is de vraag naar informatie over warmtepompen toegenomen. Dat bleek ook in mei tijdens de inspiratiedag voor de Haagse energie- en dakcoaches. Meer dan 25 coaches werden door Ardo de Graaf van Augustus Warmte bijgespijkerd over warmtepompen. Hij legde onder andere uit hoe de techniek achter een warmtepomp werkt en waar de energiecoaches op moeten letten als ze bij mensen thuis komen.

Wat speelt er bij bewoners van Den Haag?

Michiel de Ligt, bewoner Zeeheldenkwartier:
'Ik wil graag mijn woning verduurzamen. Helaas is mijn dak maar voor vijf zonnepanelen geschikt. Die heb ik inmiddels besteld via Vereniging Eigen Huis. Maar daar stop ik niet, ik heb me daarna georiënteerd op andere mogelijkheden. Vacuümglas, verticale zonnepanelen en verticale en horizontale windmolens. Waar ik tegenaanloop is dat er bij de gemeente onvoldoende kennis is over al deze oplossingen.
Dat is zonde! Want we hebben weinig tijd te verliezen. Daarom is het belangrijk dat iedereen goed en snel geholpen wordt om te verduurzamen.

In alle gevallen is me in eerste instantie verteld dat ik een vergunning moet aanvragen, wat geld en tijd kost. Dat is voor de windmolens de investering niet waard. Voor het vacuümglas heb ik nu bericht gehad dat ik het mag plaatsen zonder vergunning. Fijn! Helaas blijkt het plaatsen ervan peperduur. Toch overweeg ik om het te doen, maar dan gefaseerd. Het is namelijk de beste optie voor mijn woning, die aan de voorkant onder beschermd stadsgezicht valt.'

Den Haag wordt een zonstad met dank aan ondernemers

Den Haag wordt een 'solarcity' als het aan Praeter, Groendus, Novasole en gemeente Den Haag ligt. Met het programma Solarcity helpen de betrokken partijen lokale ondernemers om kansen te verkennen die een zonnestroomsysteem biedt. Vanuit het Klimaatfonds onderzoeken we de mogelijkheid om hierin samen te werken. De Haagse ondernemers kunnen dan ook hun niet-reduceerbare CO_2 compenseren.

Het Klimaatfonds wil zich meer richten op commerciële partners. Erik van der Liet, kwartiermaker MKB bij gemeente Den Haag steunt ons door het Klimaatfonds onder de aandacht te brengen bij Haagse ondernemers. Daarnaast verkennen we of we specifiek in onze buurten, waar buurtteams actief zijn, ondernemers kunnen helpen met verduurzamen.

KLIMAATADAPTATIE

De eerste bomenhub van Den Haag heeft duizenden bomen uitgedeeld

Begin februari was het de uitdeelactie van bomen op de Binckhorst waar iedereen het over had. MeerBomenNu, een campagne van Urgenda, opende op 5 februari haar eerste Haagse Bomenhub. Samen met PlanBoom, Natuur en Milieufederatie Zuid-Holland,

bewonersplatform I'M BINCK en De Groene Motor werden op deze zaterdag duizenden zaailingen uitgedeeld. Wij hebben geholpen met het uitdelen en met de zichtbaarheid van de actie. En het was een succes! Bewoners kwamen op de fiets en met de auto naar de Binkhorst en mochten zoveel zaailingen meenemen als ze wilden. De weggegeven bomen zijn jonge boompjes die gered zijn uit een plek in de natuur waar zij geen ruimte hadden om een volwassen boom te worden. MeerBomenNu gebruikt de Bomenhub de komende jaren om meer geredde jonge boompjes tijdelijk in te kuilen om ze weg te geven aan bewoners en organisaties.

Bomen zijn booming

Van bewoners krijgen we regelmatig de vraag om bomen in de openbare ruimte te vervangen. Bijvoorbeeld bij drie dode bomen in de Adelheidstraat, waar vijf bewoners ons afzonderlijk van elkaar over hebben bericht. Deze bewoners brengen wij in contact met de groenbeheerder van hun stadsdeel.

Ook vragen bewoners ons al sinds vorig jaar wanneer we weer bomen weg gaan geven. De campagne Bomen voor Den Haag is inmiddels weer gestart! We krijgen vooral positieve reacties van bewoners die zo graag Den Haag groener maken. Daarnaast zijn er veel bewoners die ons hebben verteld hoe blij ze zijn met de boom die ze vorig jaar hebben geplant. Ze zien het als een aanwinst voor de stad.

BURGERKRACHT

Resilient City: een veerkrachtige Noorderbeekdwarsstraat

Den Haag veerkrachtig maken zodat we als stad druk en spanningen van bijvoorbeeld het veranderde klimaat en het aantal inwoners dat toeneemt aan te kunnen. Dat is het doel van Roos Meilink, Chief Resilience Officer. Den Haag is sinds 2016 lid van het Resilient Cities Netwerk, een initiatief van het Rockefeller Foundation. Dit netwerk helpt steden over de hele wereld om zich voor te bereiden op de fysieke, sociale en economische uitdagingen van de 21ste eeuw.

Om de stad weerbaar te maken tegen klimaatverandering, is vergroening essentieel. De Noorderbeekdwarsstraat in het Valkenboskwartier is door Resilient City The Hague uitgekozen als *streetlab*. In deze straat wordt gewerkt aan weerbaarheid in de brede zin. Duurzaam Den Haag werkt sinds dit jaar samen met Resilient City. Deze samenwerking is nieuw en biedt veel perspectief. In het kader van deze samenwerking is Duurzaam Den Haag bezig om de straat beter bestand tegen hittestress en wateroverlast te maken, onder andere met Operatie Steenbreek. Naast Duurzaam Den Haag zijn ook de politie, brandweer, het Rode Kruis en de afdeling Natuur en Milieueducatie van de gemeente betrokken.

Studenten aan de slag met duurzaamheid

Studenten van de opleiding Social Work van Inholland Den Haag hebben een bezoek gebracht aan Duurzaam Den Haag. De studenten geven aan dat ze vanuit duurzaamheid vooral raakvlakken zien met gezondheid, bijvoorbeeld door de fiets te pakken in plaats van het OV of de auto, of door gezonder te eten. Daarnaast gaven zij aan dat jongeren zich vaak beter betrokken voelen als er meer ontmoeting is en als onderwerpen meer aandacht krijgen in de social media die zij gebruiken.

Zorgen over een hoge energierekening en behoefte aan groen

Veel bewoners maken zich zorgen over de energierekening. Zeker in buurten als Moerwijk, Laak Centraal, Molenwijk en Spoorwijk is dit een groot probleem dat leeft onder de bewoners. Dit bleek ook tijdens de energiequizzen in Laak Centraal en Molenwijk. Bewoners leren door middel van deze quizzen meer over hoe ze thuis energie kunnen besparen.

Een ander probleem waar specifiek bewoners van Laak Centraal ook mee zitten is het gebrek aan groen. Het is een hele versteende buurt. De bewonersorganisatie Laak Bloeit is daar al goed mee bezig. De boomspiegels (dit zijn bloemen en planten rondom bomen) die door hen zijn aangelegd vinden mensen heel erg leuk. De bewoners hebben alleen zelf geen tijd door hun drukke gezin en/of werk om te helpen met het onderhoud.

Duurzaam Den Haag heeft een open en brede blik voor de samenleving met hierbij een focus op vijf wijken en drie thema's: energiebesparing, schone energie en het vergroenen van de stad. We hebben ons het afgelopen kwartaal weer volop ingespannen om het handelingsperspectief voor bewoners te vergroten en initiatieven te ondersteunen. We zijn jouw partner in duurzaam doen!

Zo werken we met partners samen aan het verduurzamen van de stad, waarbij er steeds meer aandacht is voor de sociale kant. Duurzaam Den Haag gaat door met het ondersteunen van bewoners en het creëren van koppelkansen tussen mensen, organisaties en hulpbronnen. En we roepen iedereen op om hieraan bij te dragen en mee te doen. Zo werken we met bewoners aan verbetering van hun leefomgeving en kunnen we de ambitieuze stedelijke doelen op het gebied van duurzaamheid samen realiseren.

Hartelijke groet!

Namens het hele team,

Joris Wijsmullen

Duurzaam Den Haag

Jouw partner in duurzaam doen

Guntersteinweg 377
2531 KA Den Haag
070 3643070
info@duurzaamdenhaag.nl
duurzaamdenhaag.nl